

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจและ นิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

ฉันทลักษณ์ เลื่อมอรุณ

คณะบริหารธุรกิจและนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา 56000

*อีเมลของผู้ประพันธ์บทความ: oishi_onisuka_kk@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการพัฒนาของนิสิตระดับปริญญาตรี 2) ศึกษาปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางการศึกษาและปัจจัยส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาของนิสิต และ 3) วิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาของนิสิตในแต่ละปีการศึกษา คณะบริหารธุรกิจและนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นิสิตที่พัฒนาจากระบบทะเบียนออนไลน์ ระหว่างปีการศึกษา 2563-2566 จำนวน 186 คน คัดเลือกด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ร่วมกับวิธีการสุ่มแบบเจาะจง เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลายทั้งในด้านปีการศึกษาและสาขาวิชาอย่างเหมาะสม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และความเชื่อมั่น วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาของนิสิตมากที่สุด ได้แก่ ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา ค่าเฉลี่ย 3.65 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านส่วนตัวของนิสิต ค่าเฉลี่ย 3.32 ด้านสภาพครอบครัว ค่าเฉลี่ย 3.25 และด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ตามลำดับ ค่าเฉลี่ย 3.18 สำหรับการวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาตามปีการศึกษา พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) ทั้งในภาพรวมและเมื่อวิเคราะห์รายคู่ ส่งผลให้สรุปได้ว่าระดับความคิดเห็นของนิสิตต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาไม่แตกต่างกันในแต่ละปีการศึกษา ข้อค้นพบดังกล่าวสะท้อนถึงความสำคัญของการส่งเสริมการให้คำปรึกษาและการติดตามนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง การเสริมสร้างทักษะการปรับตัว และการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้ตอบสนองต่อความหลากหลายของนิสิต เพื่อช่วยลดอัตราการพัฒนาที่ยั่งยืน

คำสำคัญ: การพัฒนานิสิต, ปัจจัยที่มีผล, การศึกษาระดับปริญญาตรี, คณะบริหารธุรกิจและนิเทศศาสตร์

Analysis of Factors Affecting Student Dropout Rates at the Undergraduate Level, School of Business and Communication Arts, University of Phayao

Thanyaluk Lueamarun

*School of Business Administration and Communication Arts, University of Phayao,
Mueang Phayao, Phayao 56000, Thailand*

*Corresponding author's e-mail: oishi_onisuka_kk@hotmail.com

Abstract

This study aimed to: (1) examine the personal factors influencing undergraduate student dropout; (2) investigate educational environment and individual factors related to student dropout; and (3) analyze the differences in dropout-related factors across academic years among students in the Faculty of Business Administration and Communication Arts at the University of Phayao. A descriptive research design was employed. The sample consisted of 186 students who had officially dropped out, according to the online registration system, between the academic years 2020 and 2023. Participants were selected using stratified random sampling combined with purposive sampling to ensure adequate representation across academic years and study programs. The research instrument was a questionnaire, which was validated for content using the Index of Item-Objective Congruence (IOC) and tested for reliability (Cronbach's alpha = 0.74). Data were analyzed using basic statistics, including frequency, percentage, mean, standard deviation, and one-way analysis of variance (ANOVA). The findings revealed that the most influential factor contributing to student dropout was related to academic advising (Mean = 3.65), followed by personal factors (Mean = 3.32), family background (Mean = 3.25), and curriculum and instruction (Mean = 3.18), respectively. The analysis of variance across academic years showed no statistically significant differences ($p > 0.05$), both in overall comparison and pairwise analysis. Therefore, it can be concluded that students' perceptions of the factors influencing dropout did not differ significantly across academic years. These findings underscore the importance of enhancing academic advising and continuous student support, developing students' adaptive skills, and improving instructional approaches to better address the diverse needs of students in order to sustainably reduce dropout rates.

Keywords: Student dropout, Influencing factors, Undergraduate education, School of Business Administration and Communication Arts

บทนำ

การพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ เพื่อสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาสังคม (UNESCO, 2022) โดยเฉพาะในกลุ่มสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งเน้นการสร้างองค์ความรู้และเสริมสร้างทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 คณะบริหารธุรกิจและนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา เป็นหนึ่งในองค์กรการศึกษาที่มุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตที่มีความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการและนักสื่อสารที่มีศักยภาพในการเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของโลก (กองบริการการศึกษา, 2566) ด้วยวิสัยทัศน์ “องค์กรชั้นนำในการผลิตบัณฑิตที่มีทักษะในการเป็นผู้ประกอบการและนักสื่อสาร”

ปัจจุบัน คณะบริหารธุรกิจและนิเทศศาสตร์มีการเปิดการเรียนการสอนรวม 12 หลักสูตร ประกอบด้วยระดับบัณฑิตศึกษา 4 หลักสูตร และระดับปริญญาตรี 8 หลักสูตร มีนิสิตที่กำลังศึกษาอยู่จำนวน 2,679 คน ในช่วงปีการศึกษา 2563-2566 มีนิสิตระดับปริญญาตรีแรกเข้าจำนวน 2,764 คน และมีนิสิตที่ยังคงสถานภาพการศึกษาอยู่ 2,409 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 87.16 ของนิสิตแรกเข้า ขณะที่นิสิตที่พ้นสภาพมีจำนวน 355 คน คิดเป็นร้อยละ 12.84 ของนิสิตแรกเข้า (กองบริการการศึกษา, 2566)

การพ้นสภาพของนิสิตในมหาวิทยาลัยพะเยาสามารถเกิดได้จากหลายสาเหตุ เช่น การไม่ลงทะเบียนเรียน การไม่ชำระเงินค่าลงทะเบียน การมีผลการเรียนสะสมต่ำกว่ามาตรฐาน การหมดระยะเวลาศึกษา และพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยพะเยาว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (2566) ปัญหาการพ้นสภาพนิสิตเป็นประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อตัวนิสิต สถาบันการศึกษา และสังคมโดยรวม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (ภัทรา เสมอวงษ์ และคณะ, 2564) ที่ระบุว่า การพ้นสภาพเป็นผลมาจากปัจจัยหลายด้าน ทั้งส่วนตัว ด้านสังคม และด้านวิชาการ

งานวิจัยที่ผ่านมาพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพ้นสภาพของนิสิตมีหลายมิติ เช่น ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ความผูกพันกับสถาบัน การสนับสนุนทางวิชาการและสังคมจากสถาบัน รวมถึงแรงจูงใจส่วนบุคคลในการศึกษา (อัจจิมา ปุ่นสุวรรณ และ ฐิมาพร เพชรแก้ว, 2564) นอกจากนี้ ปัจจัยด้านหลักสูตรและคุณภาพการเรียนการสอนก็มีบทบาทสำคัญต่อการตัดสินใจคงอยู่หรือลาออกของนิสิต (Osman et al., 2024) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพ้นสภาพของนิสิตในระดับอุดมศึกษา ได้แก่ ความสามารถทางวิชาการ แรงจูงใจภายใน ความผูกพันกับสถาบัน ความเครียด และภาระทางเศรษฐกิจ (Frontiers in Education, 2023; Raul et al., 2024; Neupane, 2024) นอกจากนี้ ระบบสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษาและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เชิงบวก ยังมีบทบาทสำคัญต่อการคงอยู่ของนิสิตในระบบการศึกษา (Shawnee State University, 2019; Frontiers in Education, 2023; Raul et al., 2024) อย่างไรก็ตาม งานวิจัยส่วนใหญ่ในประเทศไทยยังคงให้ความสำคัญกับการศึกษาภาพรวมของสถาบันระดับประเทศหรือระดับมหาวิทยาลัย โดยยังขาดงานวิจัยที่มุ่งวิเคราะห์เฉพาะเจาะจงในระดับคณะ หรือกลุ่มหลักสูตรเฉพาะด้าน เช่น ด้านบริหารธุรกิจและนิเทศศาสตร์ ทำให้ยังไม่มีข้อมูลเชิงลึกที่สามารถนำไปใช้ในการออกแบบนโยบายหรือมาตรการลดอัตราการพ้นสภาพในระดับคณะได้อย่างเหมาะสม

จากสถานการณ์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพ้นสภาพของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจและนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา โดยอาศัยการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากนิสิตที่พ้นสภาพ เพื่อนำมาวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพ้นสภาพ และเสนอแนวทางลดอัตราการพ้นสภาพอย่างเป็นระบบ

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการพัฒนาของนิสิตระดับปริญญาตรี
- 2) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางการศึกษาและปัจจัยส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาของนิสิต
- 3) เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาของนิสิตในแต่ละปีการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

ขั้นตอนและวิธีการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ดำเนินการตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบดังนี้

- 1) ศึกษาข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาของนิสิตระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจและนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา จากเอกสารและแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ
- 2) ขออนุมัติรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์จากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย
- 3) พัฒนาและตรวจสอบความตรงของเครื่องมือวิจัย โดยจัดทำแบบสอบถามที่ครอบคลุมประเด็นตามกรอบแนวคิด และส่งแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยวิธี Index of Item-Objective Congruence (IOC) และปรับปรุงแบบสอบถามก่อนนำไปใช้จริง
- 4) การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการประชาสัมพันธ์โครงการและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากนิสิต โดยแจกแบบสอบถามแก่นิสิตกลุ่มตัวอย่างที่เคยมีประสบการณ์การใกล้พัฒนาการเป็นนักศึกษา โดยใช้วิธีการตอบแบบสอบถามแบบออฟไลน์และโทรศัพท์สอบถามนิสิตกลุ่มตัวอย่างที่พัฒนาการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและหลากหลาย
- 5) การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะถูกตรวจสอบความครบถ้วนและความถูกต้อง จากนั้นนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) และสถิติเชิงอนุมาน เช่น การวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA)
- 6) การสรุปผลและรายงานการวิจัย สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล พร้อมอภิปรายผล อ้างอิงข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และจัดทำรายงานวิจัยเพื่อเผยแพร่ผลการศึกษา

รูปแบบการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายลักษณะของปรากฏการณ์ และวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาของนิสิต (Best & Kahn, 2006)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นิสิตระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 ถึงปีที่ 4 (ปีการศึกษา 2563-2566) ของคณะบริหารธุรกิจและนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ที่พัฒนาการเป็นนิสิต ด้วยสาเหตุ ได้แก่ ไม่ชำระค่าลงทะเบียนเรียน, ไม่มาลงทะเบียนเรียน, ผลการเรียนไม่ผ่านเกณฑ์ และลาออกจากระบบทะเบียนออนไลน์ รวมจำนวน 348 คน (ระบบบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา, 2566)

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรของ Krejcie & Morgan (1970) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และค่าความคลาดเคลื่อนที่ร้อยละ 5 จากประชากรทั้งหมด 348 คน คำนวณได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมจำนวน 186 คนในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธี การสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งตามปีการศึกษา (พ.ศ. 2563-2566) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างครอบคลุมช่วงเวลาและบริบทการศึกษาอย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตาม ในขั้นตอนการเก็บข้อมูลจริง พบว่าไม่สามารถติดต่อกับกลุ่มตัวอย่างบางส่วนได้ โดยเฉพาะในกลุ่มนิสิตจากรุ่นก่อนหน้า ดังนั้น เพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างครบตามที่กำหนด จึงใช้ วิธี การสุ่มแบบเพิ่มกลุ่ม (Supplementary Purposive Sampling) ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งของการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) (Palinkas et al., 2015) จากนิสิตที่พ้นสภาพในปีการศึกษา 2566 ซึ่งยังสามารถติดต่อได้และยินดีให้ข้อมูล การใช้วิธีการสุ่มร่วมกันในลักษณะนี้ ช่วยลดอัตราการสูญเสียข้อมูล (non-response bias) และยังคงพยายามรักษาความเป็นตัวแทนของกลุ่มตัวอย่างให้ใกล้เคียงประชากรจริงมากที่สุด

ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (เชิงกลุ่ม) ได้แก่ ปีการศึกษา เพศ อายุ และชั้นปี

ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับความคิดเห็นของนิสิตต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการพ้นสภาพ ซึ่งครอบคลุม 4 ด้าน คือ สภาพครอบครัว อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรและการเรียนการสอน และปัจจัยส่วนตัวของนิสิต

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ และชั้นปี

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพ้นสภาพ

แบบสอบถามในส่วนนี้ออกแบบเพื่อวัดระดับความคิดเห็นของนิสิตที่พ้นสภาพเกี่ยวกับปัจจัยที่อาจส่งผลต่อการพ้นสภาพ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน รวมทั้งสิ้น 9 ข้อคำถาม โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่าแบบ 5 ระดับ (คะแนน 1 - 5) ดังนี้

ด้านสภาพครอบครัว จำนวน 3 ข้อคำถาม คะแนนรวมเต็ม 15 คะแนน

ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 2 ข้อคำถาม คะแนนรวมเต็ม 10 คะแนน

ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน จำนวน 2 ข้อคำถาม คะแนนรวมเต็ม 10 คะแนน

ด้านปัจจัยส่วนตัวของนิสิต จำนวน 2 ข้อคำถาม คะแนนรวมเต็ม 10 คะแนน

แบบสอบถามใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยการแปลผลตามค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ดังนี้

4.51 - 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด
ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้ตอบแบบสอบถาม

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

ความตรงตามเนื้อหา (Content Validity): ดำเนินการโดยการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนิยามเชิงปฏิบัติของตัวแปรแต่ละด้านกับข้อคำถามในแบบสอบถาม ตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item-Objective Congruence Index: IOC) ซึ่งพบว่าค่า IOC อยู่ในช่วง 0.67 - 1.00 แสดงถึงความสอดคล้องของแบบสอบถามในเกณฑ์ที่น่าพอใจ (พิศิษฐ์ และพนา, 2566)

ความเชื่อมั่น (Reliability): ทดสอบโดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างนิสิตระดับปริญญาตรีที่พ้นสภาพจากคณะบริหารธุรกิจและนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ซึ่งไม่ได้อยู่ในกลุ่มตัวอย่างหลักของการวิจัย จำนวน 30 คน พบค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) เท่ากับ 0.74 ซึ่งอยู่ในระดับที่น่าเชื่อถือ (เฉลิมพล แจ่มจันทร์, 2565)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยการประชาสัมพันธ์โครงการและขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากนิสิต โดยแจกแบบสอบถามแก่นิสิตกลุ่มตัวอย่างที่เคยมีประสบการณ์การใกล้พ้นสภาพการเป็นนักศึกษา โดยใช้วิธีการตอบแบบสอบถามแบบออฟไลน์และโทรศัพท์สอบถามนิสิตกลุ่มตัวอย่างที่พ้นสภาพการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและหลากหลาย

การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นอกจากนี้ ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) เพื่อตรวจสอบความแตกต่างของปัจจัยระหว่างกลุ่มต่าง ๆ

ระยะเวลาดำเนินงาน

การวิจัยดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2566 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2567 รวมระยะเวลาดำเนินการทั้งสิ้น 12 เดือน

ผลการวิจัย

1. ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการพ้นสภาพระดับปริญญาตรีของนิสิตฯ

จากตารางที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของนิสิตระดับปริญญาตรีที่พ้นสภาพจำนวน 186 คน ด้านเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 56.0 ขณะที่เพศชายมีจำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 44.0 ในด้านรายได้ของผู้ปกครอง พบว่า กลุ่มที่มีรายได้ระหว่าง 10,001 - 20,000 บาทต่อเดือนมีจำนวนมากที่สุด คือ 92 คน คิด

เป็นร้อยละ 49.5 รองลงมาคือกลุ่มที่มีรายได้มากกว่า 20,001 บาท จำนวน 62 คน (ร้อยละ 33.3) และกลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท มีจำนวน 32 คน (ร้อยละ 17.2)

สำหรับระดับการศึกษาของผู้ปกครอง พบว่าส่วนใหญ่มีการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 57.8 ขณะที่ผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่ามีจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 42.2 ในส่วนของอาชีพผู้ปกครอง พบว่ากลุ่มที่ประกอบอาชีพค้าขายหรือทำธุรกิจส่วนตัวมีจำนวนมากที่สุด คือ 62 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมาคือกลุ่มอื่น ๆ เช่น เกษตรกร รับจ้างทั่วไป ฯลฯ จำนวน 44 คน (ร้อยละ 23.7) กลุ่มข้าราชการหรือรัฐวิสาหกิจจำนวน 42 คน (ร้อยละ 22.6) และพนักงานเอกชนจำนวน 38 คน (ร้อยละ 20.4)

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของนิสิตระดับปริญญาตรีที่พ้นสภาพ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล (n = 186)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
เพศ		
ชาย	82	44.00
หญิง	104	56.00
รวม	186	100.00
รายได้ผู้ปกครอง (บาท)		
ต่ำกว่า 10,000	32	17.20
10,001 - 20,000	92	49.50
มากกว่า 20,001	62	33.30
รวม	186	100.00
ระดับการศึกษาผู้ปกครอง		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	107	57.80
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	79	42.20
รวม	186	100.00
อาชีพผู้ปกครอง		
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	42	22.60
พนักงานเอกชน	38	20.40
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	62	33.30
อื่นๆ	44	23.70
รวม	186	100.00

2. ศึกษาปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางการศึกษาและปัจจัยส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาของนิสิต

จากตารางที่ 2 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางการศึกษาและปัจจัยส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาของนิสิต โดยภาพรวมนิสิตมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.35) เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่า นิสิตระดับปริญญาตรีที่พัฒนาให้มีความสำคัญกับปัจจัยด้านอาจารย์ที่ปรึกษาในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.65) ในขณะที่ปัจจัยด้านสภาพครอบครัว หลักสูตรและการเรียนการสอน และปัจจัยส่วนตัว มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของนิสิตระดับปริญญาตรีที่พัฒนาให้มีความสำคัญกับปัจจัยด้าน (n = 186)

ด้าน	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	ระดับความคิดเห็น
สภาพครอบครัว	3.25	0.88	ปานกลาง
อาจารย์ที่ปรึกษา	3.65	0.92	มาก
หลักสูตรและการเรียนการสอน	3.18	0.79	ปานกลาง
ปัจจัยส่วนตัว	3.32	0.85	ปานกลาง
รวม	3.35	0.86	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่าระดับความคิดเห็นโดยรวมต่อปัจจัยที่นำไปสู่การพัฒนาของนิสิตอยู่ในระดับปานกลางในทุกปีการศึกษาที่ทำการศึกษา โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในช่วง 3.20 ถึง 3.40

ตาราง 3 ระดับความคิดเห็นในการพัฒนาของนิสิต จำแนกตามปีการศึกษา (n = 186)

ปีการศึกษา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	ระดับความคิดเห็น
2563	3.35	0.86	ปานกลาง
2564	3.28	0.89	ปานกลาง
2565	3.20	0.77	ปานกลาง
2566	3.40	0.95	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่าในทุกปีการศึกษา นิสิตที่พัฒนาให้มีความสำคัญกับปัจจัยด้านอาจารย์ที่ปรึกษาในระดับมาก ในขณะที่ปัจจัยด้านสภาพครอบครัว หลักสูตรและการเรียนการสอน และปัจจัยส่วนตัว มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านค่อนข้างใกล้เคียงกันในแต่ละปี

ตารางที่ 4 ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยในการพัฒนาของนิสิต จำแนกรายด้าน (n = 186)

ด้าน	ปีการศึกษา	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	ระดับความคิดเห็น
สภาพครอบครัว	2563	3.30	0.90	ปานกลาง
	2564	3.20	0.85	ปานกลาง
	2565	3.15	0.75	ปานกลาง
	2566	3.35	0.98	ปานกลาง
อาจารย์ที่ปรึกษา	2563	3.70	0.95	มาก
	2564	3.60	0.90	มาก
	2565	3.55	0.80	มาก
	2566	3.75	0.98	มาก
หลักสูตรและการเรียนการสอน	2563	3.25	0.80	ปานกลาง
	2564	3.10	0.75	ปานกลาง
	2565	3.12	0.70	ปานกลาง
	2566	3.25	0.90	ปานกลาง
ปัจจัยส่วนตัว	2563	3.38	0.88	ปานกลาง
	2564	3.25	0.85	ปานกลาง
	2565	3.20	0.80	ปานกลาง
	2566	3.45	0.92	ปานกลาง

3. เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของปัจจัยการพัฒนาของนิสิตฯ ในแต่ละปีการศึกษา

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับความคิดเห็นของนิสิตต่อการพัฒนา จำแนกตามปีการศึกษา พบว่า ค่าสถิติ F เท่ากับ 1.097 และมีค่านัยสำคัญทางสถิติ (p -value) เท่ากับ 0.352 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญที่ 0.05 สรุปได้ว่า ระดับความคิดเห็นของนิสิตต่อการพัฒนาในภาพรวมระหว่างปีการศึกษา 2563 - 2566 ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับความคิดเห็นของนิสิตต่อการพัฒนา จำแนกตามปีการศึกษา (n = 186 คน)

แหล่งความแปรปรวน	df	F	p -value
ระหว่างกลุ่ม	3	1.097	0.352
ภายในกลุ่ม	182		
รวม	185		

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิตต่อการพัฒนาของนิสิต จำแนกตามปีการศึกษา เป็นรายคู่ (n = 186)

คู่ปีการศึกษา	ค่าเฉลี่ยความแตกต่าง	ค่า Sig.
2563 - 2564	0.07	0.789
2563 - 2565	0.15	0.532
2563 - 2566	-0.05	0.845
2564 - 2565	0.08	0.754
2564 - 2566	-0.12	0.612
2565 - 2566	-0.20	0.321

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับความคิดเห็นของนิสิตต่อการพัฒนาของนิสิต จำแนกตามปีการศึกษา (ตารางที่ 5) พบว่า โดยรวมไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) อย่างไรก็ตาม เพื่อเพิ่มความมั่นใจในผลการวิเคราะห์ จึงได้ดำเนินการทดสอบความแตกต่างรายคู่เพิ่มเติมโดยใช้วิธี LSD (ตารางที่ 6) ผลการทดสอบพบว่า ค่าระดับนัยสำคัญ (Sig.) ของการเปรียบเทียบทุกคู่ ได้แก่ ปี 2563-2564, 2563-2565, 2563-2566, 2564-2565, 2564-2566 และ 2565-2566 ล้วนมีค่ามากกว่าระดับนัยสำคัญที่กำหนดไว้ที่ 0.05 เช่นกัน ผลการวิเคราะห์ทั้งสองระดับดังกล่าวสอดคล้องกัน และนำไปสู่ข้อสรุปว่า ระดับความคิดเห็นของนิสิตต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาของนิสิต ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างปีการศึกษา โดยความแตกต่างที่ปรากฏในค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่ม อาจเกิดจากความผันแปรที่เกิดจากการสุ่มตัวอย่างมากกว่าความแตกต่างที่แท้จริงในประชากร

ตารางที่ 7 ระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยในการพัฒนาของนิสิต จำแนกตามปีการศึกษา (n = 186 คน)

ระดับความคิดเห็น	df	F	p-value
ด้านสภาพครอบครัว			
ความพร้อมทางด้านเศรษฐกิจ	3	0.180	0.910
การสนับสนุนของครอบครัว	3	0.365	0.778
การหย่าร้างของผู้ปกครอง	3	0.077	0.972
ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา			
การให้คำปรึกษา	3	4.631	0.004*
การติดตามนิสิต	3	3.593	0.015*
ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน			
หลักสูตรยากไม่มีความเหมาะสม	3	2.238	0.085
การเรียนการสอนไม่มีความเหมาะสม	3	2.067	0.106
ด้านส่วนตัวของนักศึกษา/ด้านปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน			

ระดับความคิดเห็น	df	F	p-value
ความต้องการของนิสิต	3	0.369	0.775
นิสิตไม่ชอบเรียนหลักสูตรดังกล่าวนี้	3	0.157	0.925

*ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

จากตารางที่ 7 แสดงระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยในการฟื้นฟูสภาพของนิสิต จำแนกตามปีการศึกษา สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1) ปัจจัยด้านสภาพครอบครัว

ความพร้อมทางด้านเศรษฐกิจ, การสนับสนุนของครอบครัว และการหย่าร้างของผู้ปกครอง ไม่มีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการฟื้นฟูสภาพของนิสิต ($p > 0.05$)

2) ปัจจัยด้านอาจารย์ที่ปรึกษา

การให้คำปรึกษาของอาจารย์มีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการฟื้นฟูสภาพของนิสิต ($p = 0.004$)

การติดตามนิสิตของอาจารย์มีผลอย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน ($p = 0.015$)

3) ปัจจัยด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน

หลักสูตรที่ยากและไม่มีความเหมาะสมไม่มีผลอย่างมีนัยสำคัญ ($p = 0.085$)

การเรียนการสอนไม่เหมาะสมไม่มีผลอย่างมีนัยสำคัญ ($p = 0.106$)

4) ปัจจัยด้านส่วนตัวของนักศึกษา

ความต้องการของนิสิตไม่มีผลอย่างมีนัยสำคัญ ($p = 0.775$)

การที่นิสิตไม่ชอบเรียนหลักสูตรนั้นไม่มีผลอย่างมีนัยสำคัญ ($p = 0.925$)

สรุป ปัจจัยที่มีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการฟื้นฟูสภาพของนิสิตคือการให้คำปรึกษาและการติดตามนิสิต

ตารางที่ 8 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิตต่อการฟื้นฟูสภาพของนิสิต จำแนกตามปีการศึกษาและปัจจัยแต่ละด้าน เป็นรายคู่ ($n = 186$)

ปัจจัย	ปีการศึกษา	ปีการศึกษา	p-value
ด้านสภาพครอบครัว ความพร้อมทางด้านเศรษฐกิจ	2563	2564	0.555
		2565	0.770
		2566	0.539
ด้านสภาพครอบครัว การสนับสนุนของครอบครัว	2563	2564	0.889
		2565	0.412
		2566	0.878
ด้านสภาพครอบครัว	2563	2564	0.955

ปัจจัย	ปีการศึกษา	ปีการศึกษา	p-value
การหย่าร้างของครอบครัว		2565	0.768
		2566	0.689
ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา การให้คำปรึกษา	2563	2564	0.240
		2565	0.093
		2566	0.275
ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา การติดตามนิสิต	2563	2564	0.302
		2565	0.063
		2566	0.541
ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน การเรียนการสอนไม่มีความเหมาะสม	2563	2564	0.021*
		2565	0.197
		2566	0.456
ด้านส่วนตัวของนักศึกษา/ปัจจัยเกี่ยวกับผู้เรียน ความต้องการของนิสิต	2563	2564	0.640
		2565	0.929
		2566	0.660
ด้านส่วนตัวของนักศึกษา/ปัจจัยเกี่ยวกับผู้เรียน นิสิตไม่ชอบเรียนหลักสูตรดังกล่าว	2563	2564	0.731
		2565	0.752
		2566	0.510
ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน หลักสูตรยากไม่มีความเหมาะสม	2563	2564	0.042*
		2565	0.621
		2566	0.089

จากตารางที่ 8 การเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนิสิตต่อการพัฒนาของนิสิต จำแนกตามปีการศึกษา เป็นรายคู่ในแต่ละหัวข้อ ด้วยวิธี LSD พบว่านิสิตที่พัฒนาของคณะบริหารธุรกิจ ในปีการศึกษาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการพัฒนาแตกต่างกันในหัวข้อหลักสูตรยากไม่มีความเหมาะสมเหมาะสม ในปีการศึกษา 2563 และ

2564 ($p = 0.042$) การเรียนการสอนไม่มีความเหมาะสม ในปีการศึกษา 2563 และ 2564 ($p = 0.021$) ส่วนในปีการศึกษาอื่น ๆ และหัวข้ออื่นๆ ระดับความคิดเห็นของนิสิตที่พึงสภาพไม่มีความแตกต่างกัน

อภิปรายผล

1) ผลของการให้คำปรึกษาและการติดตามจากอาจารย์ที่ปรึกษา

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการพึงสภาพของนิสิต คือ การให้คำปรึกษาและการติดตามจากอาจารย์ที่ปรึกษา นิสิตที่ได้รับการสนับสนุนอย่างใกล้ชิดมีแนวโน้มสำเร็จการศึกษาสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ (วิไลพันธ์ บุญมาก และ ทิชากร เกสรบัว, 2566) ที่พบว่านักศึกษามีความต้องการรับคำปรึกษาด้านวิชาการสูงสุด รวมถึงความต้องการด้านการพัฒนานักศึกษา สัมพันธภาพ และการให้ความช่วยเหลือ นอกจากนี้ (สมบัติ แสงพล และคณะ, 2554) ยังระบุว่าบทบาทของอาจารย์ที่ปรึกษามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนของนิสิตในระดับมากถึงปานกลาง โดยการให้คำปรึกษาที่มีคุณภาพช่วยให้นิสิตปรับตัวและจัดการกับปัญหาทางการศึกษาได้ดีขึ้น

2) ผลของปัจจัยด้านครอบครัว

ในด้านสภาพครอบครัว พบว่าการสนับสนุนจากครอบครัวมีระดับความสำคัญในระดับปานกลาง แม้ว่าความพร้อมทางเศรษฐกิจและโครงสร้างครอบครัว เช่น การหย่าร้างของผู้ปกครอง จะมีอิทธิพลในระดับปานกลางถึงน้อยต่อการพึงสภาพ อย่างไรก็ตาม (พุฒิตา รุ่งเรือง และคณะ, 2563) ชี้ให้เห็นว่าการสนับสนุนทางอารมณ์จากครอบครัวส่งผลต่อระดับความเครียดและความสุขของนิสิต ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาที่เน้นบทบาทของครอบครัวในฐานะกลไกสำคัญในการลดความเสี่ยงต่อการพึงสภาพ

3) ผลของปัจจัยด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน รวมถึงปัจจัยส่วนตัวของนิสิต

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน รวมถึงปัจจัยส่วนตัวของนิสิต ไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการพึงสภาพ แม้ว่านิสิตบางส่วนจะเห็นว่าหลักสูตรมีความยากเกินไปหรือไม่ตรงกับความสนใจ แต่สามารถปรับตัวได้ด้วยการขอรับการสนับสนุนจากอาจารย์และเครือข่ายทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ (จริยา โสสีดา และ สุรเดช ประยูรศักดิ์, 2563) ที่เน้นว่าการสนับสนุนทางสังคมจากอาจารย์ เพื่อน และครอบครัวส่งผลต่อความสุขในการเรียนและความตั้งใจในการศึกษาต่อของนิสิต

4) ข้อเสนอแนะในการเสริมสร้างการสนับสนุนนิสิต

จากข้อค้นพบดังกล่าว มีข้อเสนอแนะแนวทางในการเสริมสร้างการสนับสนุนนิสิต ได้แก่ การจัดโครงการเยี่ยมบ้านภาคเรียนละ 1 ครั้ง โดยมีงบประมาณสนับสนุนที่ชัดเจน การจัดประกวดครูที่ปรึกษาดีเด่นประจำปี การใช้สื่อโซเชียลมีเดียในการติดตามนักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ การแต่งตั้งครูที่ปรึกษาห้องเรียนละ 2 คน เพื่อเพิ่มความใกล้ชิดในการดูแลนิสิต (ณปภัช พวงลำไย และคณะ, 2563)

สรุป การให้คำปรึกษาและการติดตามอย่างมีคุณภาพจากอาจารย์ที่ปรึกษา รวมถึงการสนับสนุนทางอารมณ์จากครอบครัว เป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถลดโอกาสการพึงสภาพของนิสิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

- 1) ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการพัฒนาของนิสิตระดับปริญญาตรี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาของนิสิตมีระดับความสำคัญในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย = 3.32) ซึ่งสะท้อนถึงบทบาทของความสามารถในการปรับตัว การจัดการตนเอง และแรงจูงใจของนิสิตที่ส่งผลต่อการพัฒนา
- 2) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางการศึกษาและปัจจัยส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาของนิสิต นิสิตที่พัฒนาให้ความสำคัญกับการสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษาในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.65) ขณะที่ปัจจัยด้านสภาพครอบครัว (ค่าเฉลี่ย = 3.25) และปัจจัยด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย = 3.18) อยู่ในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่า การสนับสนุนจากอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการพัฒนาของนิสิต
- 3) ความแตกต่างของปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาของนิสิตในแต่ละปีการศึกษา ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างปีการศึกษาพบว่า โดยรวมระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยการพัฒนาไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาแยกตามด้าน พบว่าระดับความคิดเห็นต่อปัจจัยด้านอาจารย์ที่ปรึกษามีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในปีการศึกษา 2566 (ค่าเฉลี่ย = 3.75) เมื่อเทียบกับปีการศึกษาอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1) เสริมสร้างระบบอาจารย์ที่ปรึกษา: คณะบริหารธุรกิจและนิเทศศาสตร์ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาและส่งเสริมระบบอาจารย์ที่ปรึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยอาจมีการอบรมอาจารย์ที่ปรึกษาให้มีความพร้อมในการให้คำแนะนำและสนับสนุนนิสิตในด้านต่างๆ อย่างรอบด้าน รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิตอย่างสม่ำเสมอ
- 2) ให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนตัวของนิสิต: คณะฯ ควรมีกลไกในการดูแลและให้คำปรึกษาด้านจิตใจและสุขภาพแก่นิสิต โดยเฉพาะนิสิตกลุ่มเสี่ยง หรือนิสิตที่อาจมีปัญหาในการปรับตัว การจัดการกิจกรรมส่งเสริมทักษะการจัดการตนเอง การบริหารเวลา และการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ อาจเป็นประโยชน์ในการลดอัตราการพัฒนา
- 3) ทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรและการเรียนการสอน: แม้ว่าปัจจัยด้านนี้จะอยู่ในระดับปานกลาง แต่คณะฯ ควรมีการทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรให้มีความน่าสนใจ ทันสมัย และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน รวมถึงการส่งเสริมวิธีการเรียนการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมของนิสิตและการประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง
- 4) สร้างความเข้มแข็งของสภาพแวดล้อมในคณะฯ: การสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น เป็นกันเอง และส่งเสริมความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของคณะฯ อาจช่วยลดความรู้สึกโดดเดี่ยวและเพิ่มความผูกพันของนิสิตต่อสถาบัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1) ศึกษาเชิงคุณภาพ: การวิจัยเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกกับนิสิตที่พัฒนา อาจช่วยให้เข้าใจถึงสาเหตุและปัจจัยที่แท้จริงของการตัดสินใจพัฒนาได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

2) ศึกษาปัจจัยเชิงสถาบัน: การศึกษาปัจจัยเชิงสถาบัน เช่น นโยบายการช่วยเหลือทางการเงิน ระบบการสนับสนุนด้านวิชาการ และกิจกรรมเสริมหลักสูตร อาจให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของมหาวิทยาลัยในการป้องกันการพนสภาพ

3) ศึกษาเปรียบเทียบ: การศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยการพนสภาพระหว่างคณะวิชาต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัย หรือระหว่างมหาวิทยาลัย อาจช่วยให้เห็นภาพรวมของปัญหาและแนวทางแก้ไขที่แตกต่างกัน

4) ติดตามนิสิตกลุ่มเสี่ยง: การศึกษาติดตามนิสิตกลุ่มเสี่ยงตั้งแต่แรกเข้า อาจช่วยในการระบุปัจจัยทำนายการพนสภาพและนำไปสู่การ intervention ที่ทัน่วงที

หมายเลขจริยธรรมการวิจัย (IRB)

หมายเลขการขออนุญาตดำเนินการวิจัยจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ HREC-UP-HSS 2.2/127/67

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ คณะบริหารธุรกิจและนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ที่สนับสนุนทุนวิจัย ส่งเสริมการดำเนินการศึกษาวิจัย ขอขอบพระคุณ ดร.พจน์พิตดา ศรีสมพงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาแนะนำและเสนอข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนช่วยตรวจสอบแก้ไขงานวิจัยให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ได้รับสนับสนุนจากคณะบริหารธุรกิจและนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

เอกสารอ้างอิง

กองบริการการศึกษา. (2566). สถิติการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ปีการศึกษา 2563 - 2566. สืบค้นจาก

<https://reg.up.ac.th/statistic/admission/admrpt0001>

จริยา โสสีดา และ สุรเดช ประยงค์ศักดิ์. (2563). การสนับสนุนทางสังคมกับความสุขในการเรียนของนิสิต. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*, 14(1), 75-86.

เฉลิมพล แจ่มจันทร์. (2565). สถิติและการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ณปภัช พวงลำไย, วรวิทย์ อำพัน, และ ธนภัทร ศรีสวัสดิ์. (2563). แนวทางการพัฒนาระบบครูที่ปรึกษาในระดับอุดมศึกษา. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 14(41), 91-100.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

พิศิษฐ์ ทรัพย์เจริญ และ พนา ทองมี. (2566). *หลักการวัดผลและประเมินผลทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พุดตา รุ่งเรือง, วาสนา แก้วผลึก, และ กฤษณา ศิริธราวัฒน์. (2563). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเครียดของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ. *วารสารการพัฒนาสังคม*, 22(2), 97-110.

ภัทรา เสมอวงษ์, กฤตณะ พุกษากร, อาทิตยา เนียมสอาด, อรปรียา ปิยักร และ ธัญภัทร ศาสตรบุรุษ. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพนสภาพการเป็นนักศึกษา การสำเร็จการศึกษา และความช่วยเหลือในช่วงโควิด-19. *วารสารสิ่งแวดล้อมไทย*, 44(4), 96-113.

มหาวิทยาลัยพะเยา. (2566). *ป.ตรี (เหรียญเรียนดี)*. สืบค้นจาก

[https://ed.se.up.ac.th/FileUpload/%E0%B8%9B.%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B8%B5\(%E0%B9%80%E0%B8%AB%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%8D%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%99%E0%B8%94%E0%B8%B5\)_638557101226052569.pdf](https://ed.se.up.ac.th/FileUpload/%E0%B8%9B.%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B8%B5(%E0%B9%80%E0%B8%AB%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%8D%E0%B9%80%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%99%E0%B8%94%E0%B8%B5)_638557101226052569.pdf)

มหาวิทยาลัยพะเยา. (2566). *ระบบบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา 2566 (รายงานสถิติ)*. พะเยา: มหาวิทยาลัยพะเยา.

วิไลพันธ์ บุญมาก และ ทิชากร เกสรบัว. (2566). ความต้องการการให้คำปรึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัย.

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 15(1), 56-68.

สมบัติ แสงพล, สุภาภรณ์ มะโนคำ, และ ธัญวรัตน์ คงจันทร์. (2554). บทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีผลต่อพฤติกรรม การเรียนของนักศึกษา คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. *วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ*, 4(1), 43-53.

สำนักงานสภามหาวิทยาลัยพะเยา. (2566). *ข้อบังคับมหาวิทยาลัยพะเยา ว่าด้วย การศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2566*. สืบค้นจาก <https://www.nurse.up.ac.th/NewsRead?itemID=53120>

สุทธิพงษ์ ปานเพชร และ นพดล ทัดระเปียบ. (2566). *การศึกษาสาเหตุการออกกลางคันของนักศึกษามหาวิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยการศึกษา.

อังศุมลีส สุทธภักดี และ เอกภพ บุญเพ็ง. (2563). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

อัจจิมา ปุ่นสุวรรณ และ ฐิมาพร เพชรแก้ว. (2564). การค้นหาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพ้นสภาพกลางคันของนักศึกษา โดยใช้การค้นหากฎความสัมพันธ์. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 8(1), 112-136.

Best, J. W., & Kahn, J. V. (2006). *Research in education*. Cape Town: Pearson Education Inc.

Brown, C. S., & Rivas-Drake, D. (2018). Cultural socialization and academic motivation: The role of values and school context. *Developmental Psychology*, 54(11), 2032-2044.

Frontiers in Education. (2023). Factors contributing to university dropout: A review. *Frontiers in Education*, 8, 1159864.

Kim, H., & Park, S. (2021). Associations of mental health and academic performance among university students: A systematic review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(9), 4865.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

Neupane, B. (2024). Causes of high dropout in higher education: An analysis of student dropouts in bachelor of education from Marsyangdi Multiple Campus. *Marsyangdi Journal*, 4(1), 1-14.

- Osman, Z., Yusoof, F., Ali, A., & Che, A. R. (2024). Enhancing student retention through academic support and course design: Satisfaction as mediator. *International Journal of Academic Research in Progressive Education and Development*, 13(4), 1774-1785.
- Palinkas, L. A., Horwitz, S. M., Green, C. A., Wisdom, J. P., Duan, N., & Hoagwood, K. (2015). Purposeful sampling for qualitative data collection and analysis in mixed method implementation research. *Administration and Policy in Mental Health and Mental Health Services Research*, 42(5), 533-544.
- Raul, Q. A., Javier, C. C., Abraham, C. P., Vilma, I. C., Juan, C. C. V., & Delsio, H. A. (2024). University dropout: A systematic review of the main determinant factors (2020 - 2024). *F1000Research*, 13, 942.
- Shawnee State University. (2019). *Academic advisement & student retention*. Retrieved from <https://www.shawnee.edu/sites/default/files/2019-01/Academic-advisementv-and-student-retention.pdf>
- UNESCO. (2022). *Reimagining our futures together: A new social contract for education*. France: UNESCO Publishing.
- Wicharapote, S. (2020). Academic advisor systems and educational information management for at-risk students in higher education. *Journal of Education and Learning*, 9(2), 45-53.